

Water en groen vormen het goud van de bloemkoolwijk

De wijk De Akkers in Spijkenisse.

Foto Joost van den Broek / de Volkskrant

Probleemwijken

040412 © de Volkskrant - tb. Bron: SEV

Spijkenisse

040412 © de Volkskrant - tb. 0 500 m

SPIJKENISSE

De Akkers in Spijkenisse ziet eruit als veel andere wijken in Nederland.

Mensen wonen er graag. Hoe te voorkomen dat deze buurten afglijden.

VAN ONZE VERSLAGGEEFSTER CHARLOTTE HUISMAN

Met zijn kronkelige straatjes en paden langs rijen uniforme, bakstenen eengezinswoningen ziet De Akkers in Spijkenisse er uit als zo veel andere wijken in Nederland. Tussen de woonerven is het lastig om niet te verdwalen. Niet alleen omdat van zowat alle kriskras lopende weggetjes de straatnaam er eindigt op -voorde, maar vooral omdat opvallende oriëntatiepunten in de wijk ontbreken.

De Akkers is een typische bloemkoolwijk, wijken waarvan er zo'n 150 zijn neergezet in de jaren zeventig en tachtig. Er staan ruim een miljoen woningen. De naam heeft niets te maken met het kneuterige imago van de bouwstijl. Het is de naar binnengekeerde vorm van de wijken die aan de groente doet denken. Na de anonieme flatwijken uit de jaren zestig wilde Nederland weer bouwen voor de menselijke maat. Zo ontstonden de kleinschalige buurtjes met weinig autoverkeer waar kinderen van de middenklasse veilig op straat konden spelen.

Goedkeurend wijzen architect Marc Reniers van bureau M3H en landschapsarchitect Ronald Bron van bureau Hosper naar de ruime tuinen van een rijtje woningen, die grenzen aan een singel met hoge bomen. Water en groen, dat is het goud van de bloemkoolwijken, zegt Bron. Veel mensen wonen er nog steeds graag. Dat is ook in Spijkenisse te zien aan de vaak kunstig vormgegeven voortuintjes, en de klompjes en andere versierselen die bij de voordeur zijn gehangen.

Maar de vrees groeit dat sommige bloemkoolwijken de probleembuurten van de toekomst

worden. Na de aanpak van de problemen in de naoorlogse flatwijken, verschuift daarom de blik naar de bloemkoolwijken. Hoe kan worden voorkomen dat de woonerf buurten afglijden, was dinsdag de hoofdvraag op het congres Bloeiende Bloemkoolwijken dat onder meer de Bond van Nederlandse Architecten en de Stuurgroep Experimenten Volkshuisvesting (SEV) in Almere hielden.

De SEV besteedt in een studie veel aandacht aan de zorgen om de concentratie van te veel kansarmen in sommige bloemkoolwijken. Maar daar kan een fysieke opknappbeurt al bij helpen, denkt Reniers. 'Als de wijk aantrekkelijker wordt en het imago verbetert, trekt deze ook vanzelf meer kansrijkere bewoners. Als je het slim aanpakt, kan de typerende bloemkoolstructuur juist goed aansluiten bij de huidige wensen van een buurtgevoel met veel groen en ruimte.'

Reniers en Bron zijn beiden opgegroeid in een bloemkoolwijk en vertellen dat ze er een fantastische kindertijd hebben gehad. Ze bouwden hutten in het groen en doolden er in de vele achterdoorgangen. Nu hebben ze onderzocht hoe deze buurten ruim veertig jaar na de bouw weer aantrekkelijk te maken zijn.

Wijken die eerst knus werden bevonden, ogen nu sleets met woekerend struikgewas en grauwe straten. Bewoners die het beter krijgen, zijn vaak verhuisd naar nieuwere wijken. Sommige wijken vergrijzen, anderen kampen met jongerenoverlast en een concentratie van probleemgezinnen.

De kunst in Spijkenisse is volgens Bron een verbinding aan te brengen tussen de mooie stukjes van De Akkers, daar knapt het aanzien van de hele wijk van op. Ook moet er iets gebeuren aan de schrale inrichting van winkelcentrum Akkerhof: geen

bankjes, bloembakken of een mooi terras.

Ronald Bron beklemtoont dat de problemen in bloemkoolwijken bij lange na niet zo groot zijn als in de naoorlogse flatwijken. Wel is duidelijk dat de wooneerbuurten minder populair zijn dan wijken uit de jaren dertig of recentere wijken. De architectuur is er vaak monotoon, volgens Bron is dat ook een gevolg van de ideeën van die tijd waarin iedereen gelijk moest zijn.

Grootschalige sloop en nieuwbouw, zoals in veel flatwijken, is niet nodig. Veel mensen wonen nog steeds graag in de relatief ruime woningen. Bovendien is er in de huidige crisis geen geld voor zulke ingrijpende plannen.

Met kleine ingrepen blijkt veel vooruitgang te boeken. Snoei struiken en vervang deze bijvoorbeeld door aantrekkelijker ogende hagen of gras. Zet een opvallend gebouw neer op een in het oog springende plek. Breng meer variatie aan in de huizen, niet alleen cosmetisch door gevels te voorzien van een opvallende kleur, maar ook door woningen bij het isoleren een nieuw voorkomen te geven. Zo kunnen gemeenten iets doen aan de anonimiteit van de wijk, waarin veel woningen met hun achterkant naar de weg staan.

PROBLEMEN

Slijtage woonomgeving:

Wijken uit de jaren tachtig zijn door geldgebrek erg sober gebouwd.

Economische slijtage: De huizen zijn minder gewild omdat woningzoekenden een wooneerf niet meer hip vinden.

Sociaal economische problemen: Veel kansarme woningzoekenden komen er wonen.

OPLOSSINGEN

Sloop van sommige woningen voor meer ruimte en afwisseling.

De grauwe bestrating vernieuwen.

Bewoners betrekken met de schoonmaak van de wijk en onderhoud van het vele groen.

Het samenvoegen van eenkamerwoningen (HAT-eenheden).

Probleembewoners weren door selectief toewijzingsbeleid.

Winkelcentra vernieuwen.

Wijkvoorzieningen samenbrengen in één gebouw (wijkontmoetingsplek).